

ופרשו את השמלה

תצא כב, יז.

פירוש הצדוקין לתורה היפך אהבת ישראל

וזה לשון מגילת תענית: " בארבעה עשר בתמוז עָדא ספר גזירותא", כלומר נתבטל ספר גזירות – הלכות – שהיה לצדוקין, ולכן קבעו "דלא למְסַפֵּד".

וממשיך שם: "מפני שהיה כתוב ומונח לצדוקין ספר גזירות" – הצדוקין לא האמינו בתורה שבעל פה, באמרם שקדושת תורה שבכתב היא באופן שאין צורך בפירושי חכמינו זכרונם לברכה, ולכן היה להם "ספר גזירות", שבו נתבארו הלכות שלהם, כפי שהם הבינו מתורה שבכתב.

...וממשיך שם... שהיו בייתוסין אומרים: עין תחת עין שן תחת שן^[1] - הפיל אדם שינו של חברו יפיל את שינו של חברו, סָמָא את עינו של חברו, יְסָמָא את עינו, יהיו שוים כאחד. ופִּרְשׁוּ השמלה לפני זקני העיר^[2] - הדברים ככתבן. וירקה בפניו^[3] - שתהא רוקקת בפניו. אמרו להם חכמים והלוא כתוב^[4] התורה והמצוה אשר כתבתי להורותם, וכתיב^[5] ועתה כתבו לכם את השירה הזאת ולמדה – זה מְקַרָא, שִׁמָּה בפיהם – אלו הלכות". ומסיים שם: "ואותו היום שבטלוהו (י"ד תמוז) – עשאוהו יום טוב".

...שלושת הענינים שהובאו... שהצדוקים מפרשים באופן אחר ממה שפירשו חכמינו ז"ל – "עין תחת עין גו", "ופרשו השמלה גו". "וירקה בפניו", - למרות היותם שלושה ענינים שונים, יש בהם נקודה משותפת... של אהבת ישראל ואחדות ישראל.

וענין זה (אהבת ישראל ואחדות ישראל) מודגש בפירוש חכמינו ז"ל בכל שלושת הדינים הנזכרים לעיל – לעומת דברי הצדוקים:

"עין תחת עין גו": ידוע^[6] מה שהשיב ר' סעדיה גאון לאחד שהלך בשיטת הבייתוסין אודות הטעם בדברי חכמינו ז"ל^[7] לפרש "עין תחת עין" – "ממון", ולא "עין ממש", ש"לא נוכל לפרש זה הפסוק כמשמעו, כי אם אדם הכה עין חברו וסָרָה שלישי אור עיניו, איך יתכן שיוכה מכה כזאת בלי תוספת ומגרעת, אולי יחשיך אור עינו כולו כו", ולכן אמרו חכמים "עין תחת עין – ממון". ועל דרך זה מובן בנוגע ל"שן תחת שן" – שאף על פי שקל יותר לצמצם שלא יזיק לו יותר מאשר הוצאת שן, מכל מקום, יכול להיות חילוק ביחס לצער וריפוי וכיוצא בזה, כך שאי אפשר להיות בטוח שלא הענישוהו בעונש חמור יותר.

"ופרשו השמלה גו": לדברי הצדוקים ש"דברים ככתבן" – הרי זה קשור עם ענין של היפך הצניעות ובושה לבת ישראל שהוציאו עליה שם רע. מה שאין כן לפי פירוש חכמינו ז"ל^[8] "בוררין את הדברים פְּשָׁמָלָה" – שוללים בכך את ענין הבושה כו', שכן, כאשר הדברים מתבררים על ידי בית דין, הרי זה נעשה בדרכי התורה ש"דרכיה דרכי נועם"^[9].

"וירקה בפניו": לדברי הצדוקים שרוקקת בפניו ממש – הרי זו בושה גדולה כו', מה שאין כן לפירוש חכמינו ז"ל^[10] שרוקקת על גבי קרקע כנגד פניו – אין הבושה גדולה כל כך. ולכן, למרות שמגיע לו עונש על סירובו לַיָּבֵם ולהקים שם לאחיו – מכל מקום, מקילים בענשו מצד הענין דאהבת ישראל.

ומכל זה מובן ששלושת פרטי דינים הנזכרים לעיל שהובאו במגילת הענית, קשורים כולם עם הענין דאהבת ישראל.

קטע משיחת ש"פ פנחס, בלתי מוגה

תו"מ ה'תשד"מ ח"ד ע' 2215

- [1] שמות כא, כד.
 [2] דברים כב, יז.
 [3] דברים כה, ט.
 [4] שמות כד, יב.
 [5] דברים לא, יט.
 [6] הובא בתו"ש עה"פ – מילואים אות יא. וש"נ.
 [7] ב"ק פד, א. הובא בפירוש רש"י עה"פ שם.
 [8] כתובות מו, א. הובא בפרש"י עה"פ שם.
 [9] משלי ג, יז.
 [10] יבמות לט, ב. הובא בפרש"י עה"פ שם.

פרויקט זו נוסד בימי השבעה לזכרון ולע"נ הרב גבריאל נח וזוגתו רבקה הי"ד
 - שלוחי כ"ק אדמו"ר במומבאי , אינדיא

נדפס ומופץ ע"י הרה"ת ר' שלמה לרר ומשפחתו שיחיו
 שלמה נחמ"ה , צביה זלאטע רייזל , שמואל , מנחם מענדל , ישראל אריה לייב , יוסף יצחק ,
 שניאור זלמן , חיה מושקא , אברהם דוד , אהרן , חנה